

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

23 octobre 2012

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**visant à faciliter la mobilité des jeunes
en formation**

(déposée par Mme Colette Burgeon et consorts)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

23 oktober 2012

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**over betere mobiliteitsmogelijkheden voor
jongeren die een opleiding volgen**

(ingediend door mevrouw Colette Burgeon c.s.)

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be</p>

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les chiffres sont éloquentes: on comptait en 2010, en Belgique, 63 992 chômeurs complets indemnisés âgés de moins de 25 ans. Et si les jeunes quittent l'école à l'âge moyen de 20 ans, ceux qui sont le plus faiblement instruits en sortent à 17,8 ans. Pour aider à la transition enseignement-vie active, de nombreuses politiques existent.

Parmi celles-ci, citons l'enseignement et la formation en alternance. Ce type d'enseignement propose de combiner la formation générale à la pratique professionnelle. En cela, il répond à une double préoccupation: maintenir les jeunes plus longtemps à l'école tout en leur permettant de développer, sur le terrain, des compétences professionnelles concrètes. Il vise les mineurs (à partir de 15 ans) mais aussi les majeurs (jusque 25 ans). Le stage en entreprise est évidemment un facteur de réussite essentiel dans ce type de parcours.

Le rapport bisannuel 2010-2011 du Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale a choisi ce sujet d'étude, motivé par le constat qu'en ce domaine les jeunes précarisés sont surreprésentés.

Pour mener à bien ses travaux, le Service précité a rassemblé des représentants de la formation en alternance, de l'enseignement, de l'insertion socioprofessionnelle, de sections jeunes des syndicats et des témoignages de jeunes suivant la formation en alternance qui ont communiqué sur l'intérêt, mais aussi sur les difficultés, de la formation en alternance.

Parmi ces difficultés relevées, citons le manque de places de stage mais aussi le frein que peut constituer la nécessaire mobilité des personnes concernées par cette filière. Effectivement, trouver un lieu de stage et un centre de formation à proximité de son domicile n'est évidemment pas évident. Dans la plupart des cas, les jeunes suivent, deux jours par semaine, une formation générale et professionnelle qu'ils combinent avec trois jours par semaine en entreprise. Le jeune est donc amené à devoir effectuer de nombreux trajets.

Et comme l'indique les auteurs du Rapport "Le temps et le coût de ces déplacements peuvent dissuader certains élèves de choisir tel lieu de stage et d'y

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De cijfers spreken voor zich: in 2010 waren er in België 63 992 volledig uitkeringsgerechtigde werklozen jonger dan 25 jaar. Wanneer jongeren de school verlaten, zijn ze gemiddeld 20 jaar, maar de kortopgeleiden doen dat vroeger, gemiddeld op 17,8 jaar. Er bestaan heel wat beleidsmaatregelen om te helpen bij de overgang van het onderwijs naar het beroepsactieve leven.

Een van die maatregelen is deeltijds leren en werken, een onderwijstype dat een algemene opleiding combineert met de beroepspraktijk. In dat opzicht komt het tegemoet aan een tweeledig oogmerk: de jongeren langer op school houden, en hun tegelijkertijd de gelegenheid bieden in de praktijk concrete beroepsvaardigheden te ontwikkelen. Het is niet alleen bestemd voor de minderjarigen (vanaf 15 jaar), maar ook voor meerderjarigen (tot 25 jaar). Vanzelfsprekend is de bedrijfsstage bij dat soort traject een cruciale succesfactor.

De keuze van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting om dat onderwerp aan te snijden in zijn tweejaarlijks verslag 2010-2011, is ingegeven door de vaststelling dat jongeren in een precaire situatie op dat vlak oververtegenwoordigd zijn in het deeltijds leren en werken.

Om zijn werkzaamheden tot een goed einde te brengen, heeft dat Steunpunt vertegenwoordigers bijeengebracht van deeltijds leren en werken, het onderwijs, sociale en beroepsmatige integratie en jeugdafdelingen van de vakbonden; tevens heeft het getuigenissen verzameld van jongeren die deeltijds leren en werken en die zich niet alleen hebben uitgesproken over het belang van die onderwijsvorm, maar ook over de moeilijkheden die ermee gepaard gaan.

In verband met de aangehaalde moeilijkheden moet erop worden gewezen dat niet alleen het tekort aan stageplaatsen, maar ook de noodzakelijke mobiliteit een belemmering kan vormen voor degenen die een dergelijke onderwijsvorm volgen. Een stageplaats en een opleidingscentrum dicht bij huis vinden, ligt immers niet voor de hand. In de meeste gevallen volgen de jongeren twee dagen per week algemeen onderwijs en een beroepsopleiding, die zij combineren met drie dagen per week in het bedrijfsleven. De jongere moet dus veel trajecten afleggen.

De auteurs van het verslag stippen in dat verband het volgende aan: "De tijd en de kost ervan [*m.n. van het reizen*] kan leerlingen ontmoedigen om voor een

poursuivre leur formation¹." L'achat d'une voiture, son entretien, l'assurance ou le carburant sont autant de dépenses que beaucoup de jeunes (ou leurs parents) ne peuvent tout simplement pas assumer. Car, pour rappel, le Service précité a constaté que les jeunes suivant cette filière sont majoritairement des jeunes en situation de précarité.

Et, vu les chiffres du chômage des jeunes, ce renoncement à la formation, faute de mobilité, est particulièrement dommageable tant pour cette population que pour les entreprises elles-mêmes qui peuvent bénéficier, avec ce système, d'une main-d'œuvre spécifiquement formée aux attentes du terrain.

D'ailleurs, comme le confirment les recherches de l'OCDE, la mobilité géographique insuffisante de la main-d'œuvre peut contribuer à la persistance d'une coexistence de régions connaissant un taux de chômage élevé et de régions proches du plein emploi. Par ailleurs, les travailleurs dont la position est la plus faible sur le marché du travail (les femmes, les jeunes, les plus de 55 ans et, plus généralement, les peu qualifiés) sont les moins mobiles, et donc les plus tributaires des possibilités d'emploi locales.

Selon les auteurs de la présente proposition de résolution, il est donc particulièrement important de faciliter et d'encourager la mobilité de ces jeunes désireux de se former et de participer au marché du travail. D'autant que 7 apprentis sur 10 ont du travail dans les 6 mois qui suivent leur formation². Et, même si ce type de formation demeure marginal, en Communauté française, l'enseignement en alternance a vu ses effectifs augmenter de plus de 50 % en huit ans, passant de 5 865 élèves à 9 076 élèves, soit 2,4 % de l'ensemble des élèves de l'enseignement secondaire. En Communauté flamande, il y avait, en 2009, 7 174 jeunes inscrits.

De nombreuses mesures ont déjà été prises en matière d'aide à la mobilité professionnelle. Parmi celles-ci citons, par exemple, les billets spéciaux de la SNCB accordés aux demandeurs d'emploi du FOREM, de l'ACTIRIS, du VDAB (ainsi qu'aux marins) à la recherche d'un emploi, qui ne peuvent être utilisés que pour des déplacements dans le cadre d'offres d'emploi (avec une réduction de prix de 75 %) ou encore les dispositions réglementaires permettant à un employé de disposer d'une "Carte Train Trajet" dont une partie, voire la totalité, du prix est à charge de l'employeur.

¹ Cf. <http://www.luttepauvrete.be/publications/rapport6/version-integrale.pdf>

² FOREM 2010.

bepaalde werkplek te kiezen en de opleiding er vol te houden."¹ De aankoop van een auto, het onderhoud en de verzekering ervan of de brandstof zijn even zoveel uitgaven die veel jongeren (of hun ouders) zich gewoon niet kunnen veroorloven. Er moet immers aan worden herinnerd dat voormeld Steunpunt heeft vastgesteld dat de jongeren in een dergelijke onderwijsvorm meestal in een precare situatie verkeren.

Gelet op de jeugdwerkloosheidscijfers is het zowel voor die bevolkingsgroep als voor de ondernemingen zelf bijzonder jammer dat mensen bij gebrek aan vervoer aan de opleiding verzaken; de ondernemingen kunnen dankzij die regeling immers hun voordeel doen met arbeidskrachten die specifiek zijn opgeleid om in te spelen op de in de praktijk gestelde verwachtingen.

OESO-onderzoek bevestigt trouwens dat een ontoereikende geografische mobiliteit van de arbeidskrachten ertoe kan leiden dat er regio's met een hoog werkloosheidspercentage blijven bestaan naast regio's met een bijna volledige werkgelegenheid. Bovendien zijn de werknemers met de zwakste arbeidsmarktpositie (vrouwen, jongeren, werknemers van meer dan 55 jaar oud en, meer in het algemeen, de kortgeschoolden) het minst mobiel, en derhalve zijn zij het meest afhankelijk van de lokale werkgelegenheidsmogelijkheden.

Volgens de indieners van dit voorstel van resolutie is het dan ook heel belangrijk werk te maken van makkelijker mobiliteit, en die aan te moedigen, ten behoeve van de jongeren die scholing wensen en die aan de arbeidsmarkt willen deelnemen, temeer omdat 7 op 10 leerlingen een baan vinden binnen 6 maanden na hun opleiding². Ook al blijft dit soort opleiding een marginaal verschijnsel, toch is in de Franse Gemeenschap het aantal leerlingen dat er deeltijds leert en werkt, op 8 jaar tijd met meer dan 50 % gestegen (van 5 865 tot 9 076 leerlingen), hetzij 2,4 % van alle leerlingen in het secundair onderwijs. In de Vlaamse Gemeenschap waren er in 2009, 7 174 jongeren voor ingeschreven.

Er zijn al tal van maatregelen genomen om de beroepsmobiliteit te bevorderen. Zo zijn er onder meer de speciale NMBS-tickets (met 75 % reductie) die de FOREM, ACTIRIS en de VDAB toekennen aan werkzoekenden (en aan werkzoekende zeelieden), die alleen mogen worden gebruikt voor spoortrajecten om in te gaan op werkaanbiedingen. Tevens werden regelgevende bepalingen uitgevaardigd op grond waarvan een werknemer mag beschikken over een "trajectreinkaart", waarvan de prijs geheel of gedeeltelijk ten laste komt van de werkgever. Die beleidsbeslissingen beogen

¹ <http://www.armoedebestrijding.be/publications/verslag6/volledigverslag.pdf>

² FOREM 2010.

Le but de ces politiques est d'élargir l'horizon géographique du demandeur d'emploi ou du travailleurs dans sa recherche de formation, d'emploi, et donc d'élargir son champ de possibilités.

Le Rapport susmentionné, s'inspirant des possibilités aujourd'hui offertes par les différentes sociétés de transport public en matière de tarifs préférentiels bénéficiant à certains groupes cibles, appelle les autorités compétentes à offrir aux jeunes, qui suivent un enseignement et une formation en alternance, de bénéficier de tarifs préférentiels leur permettant de se rendre à bas coût, alternativement, sur leur lieux de formation et leur lieux de stage.

Cette demande a d'ailleurs déjà été émise par le Conseil National du Travail (CNT) et le Conseil Central de l'Économie (CCE)³ qui, dans un avis, appelle à "accorder une attention particulière aux frais de déplacement pour les apprentis qui doivent se rendre alternativement dans l'établissement d'enseignement et sur le lieu de travail. La convention collective de travail n° 19octies s'applique en principe aux déplacements entre le domicile et le lieu de travail. Cependant, si ces jeunes pouvaient profiter des tarifs préférentiels des transports en commun dont bénéficient les élèves et étudiants, cela augmenterait l'attractivité des systèmes de formation en alternance".

Il n'est pas de la compétence des auteurs de se substituer aux responsables des diverses entreprises publiques autonomes. Chaque entreprise dispose en effet de sa propre politique en la matière et de ses propres gammes de billets et/ou d'abonnement dits "spéciaux"⁴. Cependant, il est de la responsabilité des pouvoirs publics d'encourager ces mêmes entreprises à jouer au mieux leur rôle de service public. Si seul le Groupe SNCB peut être *encouragé* en ce sens par le Gouvernement fédéral, il convient néanmoins d'œuvrer à une sensibilisation globale de l'ensemble des sociétés de transports public et de leurs autorités de tutelle.

een verbreding van de geografische horizon van de werkzoekende of de werknemer die op zoek is naar opleidingsmogelijkheden of naar een baan, wat zijn kansen moet verhogen.

Voormeld Verslag, waarin wordt uitgegaan van de thans door de verschillende openbaarvervoersmaatschappijen geboden mogelijkheden qua voorkeurtarieven voor bepaalde doelgroepen, bevat een oproep aan de bevoegde instanties om voorkeurtarieven aan te bieden aan de jongeren die deeltijds leren en werken. Bedoeling is dat zij goedkoop kunnen pendelen tussen hun woonplaats en, respectievelijk, de plaats waar ze hun opleiding volgen en hun werkplek.

Een verzoek in die zin werd ook al geformuleerd door de Nationale Arbeidsraad (NAR) en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB). In een advies riepen ze op "om bijzondere aandacht te besteden aan de verplaatsingskosten voor leerlingen die zich afwisselend moeten begeven naar de opleidingsinstelling en de werkplek. In principe is collectieve arbeidsovereenkomst nr. 19octies van toepassing voor het woon-werkverkeer. Maar het zou de stelsels van deeltijds leren en werken aantrekkelijker maken mochten deze jongeren een beroep kunnen doen op de voorkeurtarieven voor openbaar vervoer die scholieren en studenten genieten"³.

Het komt de indieners van dit voorstel van resolutie niet toe te handelen in de plaats van de leiding van de diverse autonome overheidsbedrijven. Elk van die bedrijven voert in deze aangelegenheid immers een eigen beleid, met een eigen aanbod aan specifieke biljetten en/of abonnementen⁴. Toch is het de taak van de overheid diezelfde bedrijven ertoe aan te zetten hun rol op het stuk van de openbare dienstverlening optimaal te vervullen. Ofschoon de federale regering enkel de NBMS-Groep daartoe kan aansporen, blijft het raadzaam alle openbaarvervoersmaatschappijen en hun toezichhoudende overheden daarvoor te sensibiliseren.

³ Avis n°1 770 du 25 mai 2011.

⁴ Cf. <http://www.b-rail.be/nat/F/tarifs/specialdiscount/job/index.php>

³ NAR Advies nr. 1770 / Advies CRB 2011 – 0585, 25 mei 2011.

⁴ Zie: <http://www.belgianrail.be/nl/vervoersbewijzen/korting/werkzoekend.aspx>.

En ce qui concerne la SNCB, n'oublions pas que tout ce qui contribue, à l'intérieur de nos frontières, à améliorer la mobilité est une mission de service public. Et cette mobilité, dans le cadre des jeunes en formation, doit réellement être encouragée.

Colette BURGEON (PS)
Karine LALIEUX (PS)
Linda MUSIN (PS)
André FRÉDÉRIC (PS)
Anthony DUFRANE (PS)

Wat de NMBS betreft, mogen we overigens niet vergeten dat alles wat binnen onze landsgrenzen bijdraagt tot een betere mobiliteit, onder het takenpakket van de openbare dienstverlening valt. De mobiliteit van de deeltijds lerende en werkende jongeren, moet in dat verband daadwerkelijk worden bevorderd.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. vu le 6^e Rapport du Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale;

B. vu l'Avis n°1 770 du Conseil National du Travail (CNT) et du Conseil Central de l'Économie (CCE), du 25 mai 2011;

C. considérant que la formation en alternance est une des solutions au chômage des jeunes;

D. considérant que la formation en alternance répond également aux besoins rencontrés par les entreprises en matière de qualification de la main-d'œuvre;

E. considérant la nécessité pour ces jeunes qui suivent une formation *en alternance* de disposer d'une mobilité suffisante;

F. considérant les spécificités des besoins en matière de mobilité des jeunes suivant une formation en alternance, causées par la nécessité de trajets fréquents entre l'établissement d'enseignement et le lieu de travail;

G. considérant la situation financière souvent précaire de ces jeunes, rendant bien souvent impossible l'achat d'un véhicule;

H. considérant le rôle de la SNCB, et de l'ensemble des Entreprises de transport public, dans la mobilité des citoyens;

I. considérant que tout ce qui contribue à améliorer la mobilité au sein des frontières belges fait partie des missions de service public de la SNCB;

J. considérant la gamme étendue des divers produits proposés par le Groupe SNCB en matière d'abonnements et de réductions spéciales;

K. considérant le développement de l'*intermobilité*, symbolisé par l'extension progressive de la carte *Mobib*;

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. verwijst naar het Zesde Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting;

B. verwijst naar "NAR Advies nr. 1770 / Advies CRB 2011 – 0585" van 25 mei 2011 van de Nationale Arbeidsraad (CNT) en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB);

C. stelt dat deeltijds leren en werken één van de oplossingen vormt voor de jongerenwerkloosheid;

D. stelt dat deeltijds leren en werken tevens beantwoordt aan de behoeften van het bedrijfsleven op het stuk van de kwalificatie van de arbeidskrachten;

E. wijst erop dat de jongeren die deeltijds leren en werken over voldoende mobiliteitsmogelijkheden moeten kunnen beschikken;

F. attendeert op de specifieke mobiliteitsbehoeften van de jongeren die deeltijds leren en werken, aangezien zij frequent moeten pendelen tussen hun woonplaats en, respectievelijk, hun onderwijsinstelling en hun werkplek;

G. wijst op de vaak hachelijke financiële situatie waarin die jongeren verkeren en waardoor zij zich vaak geen auto kunnen aanschaffen;

H. herinnert aan de rol van de NMBS en van alle openbaarvervoersmaatschappijen op het stuk van de mobiliteit van de burgers;

I. vindt dat alles wat binnen de Belgische grenzen bijdraagt tot een betere mobiliteit, onder het takenpakket van de aan de NMBS toegewezen opdracht inzake openbare dienstverlening valt;

J. attendeert op het uitgebreide en diverse productaanbod van de NMBS-Groep, qua abonnementen en speciale reducties.

K. attendeert op de ontwikkeling van de *intermobilititeit*, die concreet gestalte krijgt via de geleidelijke uitbreiding van de *Mobib*-kaart;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT:

1. de solliciter la SNCB pour la mise en place d'un tarif préférentiel (billet et/ou abonnement) destiné aux apprentis devant se rendre alternativement de leur domicile à leur lieu de travail et de leur domicile à leur établissement d'enseignement;

2. d'encourager le dialogue entre les différentes entreprises de transport public et leurs autorités de tutelle afin de sensibiliser l'ensemble des acteurs des transports public à la nécessaire mise en place d'un tarif préférentiel destiné aux apprentis.

9 octobre 2012

Colette BURGEON (PS)
Karine LALIEUX (PS)
Linda MUSIN (PS)
André FRÉDÉRIC (PS)
Anthony DUFRANE (PS)

VERZOEKT DE REGERING:

1. bij de NMBS aan te dringen op de invoering van een voorkeurtarief (biljet en/of abonnement) dat speciaal bestemd is voor deeltijds lerende en werkende jongeren die moeten pendelen tussen hun woonplaats en, respectievelijk, hun onderwijsinstelling en hun werkplek;

2. de dialoog tussen de verschillende maatschappijen voor openbaar vervoer en hun toezichhoudende overheden te stimuleren, teneinde alle aanbieders van openbaar vervoer te overtuigen van de noodzaak van een voorkeurtarief ten behoeve van deeltijds lerende en werkende leerlingen.

9 oktober 2012